

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 9ης Ιουλίου 2015 *

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινωνική πολιτική — Οδηγία 1999/70/ΕΚ — Συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP — Ρήτρες 3 και 4 — Αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων — “Μετακλητό” (eventual) προσωπικό — Άρνηση χορηγήσεως επιδόματος τριετίας — Αντικειμενικοί λόγοι»

Στην υπόθεση C-177/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunal Supremo (Ισπανία) με απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Απριλίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

María José Regojo Dans

κατά

Consejo de Estado,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, Α. Ó Caoimh (εισηγητή), C. Toader, E. Jarašiūnas και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Μ.-J. Regojo Dans, εκπροσωπούμενη από τους J. Pérez de Sevilla y Gitard και Α. Regojo Dans, abogados,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Banciella Rodríguez-Miñón,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Varone, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους R. Vidal Puig και J. Enegren,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαΐου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των ρητρών 3, σημείο 1, και 4, σημείο 4, της συναφθείσας στις 18 Μαρτίου 1999 συμφωνίας-πλαisiού για την εργασία ορισμένου χρόνου (στο εξής: συμφωνία-πλαίσιο), η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας 1999/70/EK του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP (ΕΕ L 175, σ. 43).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της M.-J. Regojo Dans και του Consejo de Estado (Συμβουλίου της Επικρατείας), εργοδότη της, σχετικά με την άρνηση του δεύτερου να καταβάλει στην πρώτη επιδόματα τριετίας, λόγω της ιδιαίτερης ιδιότητάς της ως ανήκουσας στο, κατά την έννοια του ισπανικού δικαίου, «eventual» [μετακλητό] προσωπικό (στο εξής: μετακλητοί υπάλληλοι ή μετακλητό προσωπικό).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας 1999/70, η οδηγία αυτή αποσκοπεί «στην υλοποίηση της συμφωνίας πλαισιού [...], που εμφανίζεται στο παράρτημα και η οποία συνήφθη [...] μεταξύ διεπαγγελματικών οργανώσεων γενικού χαρακτήρα (CES, UNICE και CEEP)».
- 4 Η ρήτρα 1 της συμφωνίας-πλαisiού προβλέπει ότι σκοπός της είναι:
 - α) η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ορισμένου χρόνου με τη διασφάλιση της εφαρμογής της αρχής της μη διάκρισης·
 - β) η καθιέρωση ενός πλαισιού για να αποτραπεί η κατάχρηση που προκαλείται από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή εργασιακών σχέσεων ορισμένου χρόνου.»
- 5 Η ρήτρα 2, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού έχει ως εξής:

«Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζομένους ορισμένου χρόνου που έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας όπως αυτές καθορίζονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή την πρακτική σε κάθε κράτος μέλος.»
- 6 Ο «εργαζόμενος ορισμένου χρόνου» ορίζεται στη ρήτρα 3, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού ως «πρόσωπο που έχει σύμβαση ή σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου συναφθείσα απευθείας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου, η λήξη της οποίας καθορίζεται από αντικειμενικούς όρους, όπως παρέλευση συγκεκριμένης ημερομηνίας, η ολοκλήρωση συγκεκριμένου έργου ή πραγματοποίηση συγκεκριμένου γεγονότος».
- 7 Ο «αντίστοιχος εργαζόμενος αορίστου χρόνου» ορίζεται στη ρήτρα 3, σημείο 2, της συμφωνίας-πλαisiού ως «ο εργαζόμενος που έχει σύμβαση ή σχέση εργασίας αορίστου χρόνου στην ίδια επιχείρηση, και απασχολείται στην ίδια ή παρόμοια εργασία/απασχόληση, λαμβανομένων υπόψη των προσόντων ή των δεξιοτήτων. Όπου δεν υπάρχει αντίστοιχος εργαζόμενος αορίστου χρόνου στην

ίδια εκμετάλλευση, η σύγκριση πρέπει να γίνεται με αναφορά στην εκάστοτε έχουσα εφαρμογή συλλογική σύμβαση, ή όταν δεν υπάρχει οικεία συλλογική σύμβαση, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ή τις εθνικές συλλογικές συμβάσεις ή πρακτικές».

8 Η ρήτρα 4 της ως άνω συμφωνίας-πλαisiού, που φέρει τον τίτλο «Αρχή της μη διάκρισης», προβλέπει, στα σημεία της 1, 3 και 4, τα εξής:

«1. Όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησης, οι εργαζόμενοι ορισμένου χρόνου δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται δυσμενώς σε σχέση με τους αντίστοιχους εργαζομένους αορίστου χρόνου μόνο επειδή έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

[...]

3. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας ρήτρας καθορίζονται από τα κράτη μέλη ύστερα από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ή/και από τους κοινωνικούς εταίρους, λαμβάνοντας υπόψη την κοινοτική νομοθεσία και τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις και την πρακτική σε εθνικό επίπεδο.

4. Η απαιτούμενη περίοδος προϋπηρεσίας σε σχέση με ιδιαίτερες συνθήκες απασχόλησης θα είναι η ίδια για τους εργαζομένους ορισμένου χρόνου όπως και για τους εργαζομένους αορίστου χρόνου εκτός από την περίπτωση που δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους διαφορετική διάρκεια της περιόδου προϋπηρεσίας.»

9 Η ρήτρα 5 της εν λόγω συμφωνίας-πλαisiού, που φέρει τον τίτλο «Μέτρα για την αποφυγή κατάχρησης», ορίζει τα εξής:

«1. Για να αποτραπεί η κατάχρηση που μπορεί να προκύψει από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, τα κράτη μέλη, ύστερα από διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, συλλογικές συμβάσεις ή πρακτική, ή/και οι κοινωνικοί εταίροι, όταν δεν υπάρχουν ισοδύναμα νομοθετικά μέτρα για την πρόληψη των καταχρήσεων, λαμβάνουν κατά τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες ειδικών τομέων ή/και κατηγοριών εργαζομένων, ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα:

α) αντικειμενικούς λόγους που να δικαιολογούν την ανανέωση τέτοιων συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας·

β) τη μέγιστη συνολική διάρκεια διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου·

γ) τον αριθμό των ανανεώσεων τέτοιων συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας.

2. Τα κράτη μέλη ύστερα από διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους ή/και οι κοινωνικοί εταίροι καθορίζουν, όταν χρειάζεται, υπό ποιες συνθήκες οι συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου:

α) θεωρούνται “διαδοχικές”·

β) χαρακτηρίζονται συμβάσεις ή σχέσεις αορίστου χρόνου.»

Το ισπανικό δίκαιο

- 10 Το άρθρο 149, παράγραφος 1, σημείο 18, του Ισπανικού Συντάγματος απονέμει στο κράτος αποκλειστική αρμοδιότητα σε ό,τι αφορά τον καθορισμό του νομικού καθεστώτος των δημοσίων υπηρεσιών και του υπηρεσιακού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων.
- 11 Το κράτος εξέδωσε, δυνάμει της αρμοδιότητας αυτής, τον νόμο 7/2007, περί του βασικού καθεστώτος των υπαλλήλων του Δημοσίου (Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público), της 12ης Απριλίου 2007 (BOE αριθ. 89, της 13ης Απριλίου 2007, σ. 16270, στο εξής: νόμος 7/2007).
- 12 Το άρθρο 8 του νόμου 7/2007, που φέρει τον τίτλο «Εννοια και είδη υπαλλήλων του Δημοσίου», ορίζει τα εξής:
- «1. Υπάλληλοι του Δημοσίου είναι όσοι ασκούν καθήκοντα έναντι αμοιβής στις δημόσιες υπηρεσίες χάριν του γενικού συμφέροντος.
2. Οι υπάλληλοι του Δημοσίου διακρίνονται σε:
- a) τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους.
- b) αναπληρωτές δημοσίους υπαλλήλους.
- c) συμβασιούχους υπαλλήλους, είτε μονίμους, είτε απασχολούμενους για αόριστο ή ορισμένο χρόνο.
- d) μετακλητούς υπαλλήλους.»
- 13 Το άρθρο 9 του νόμου 7/2007 ορίζει τους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους ως εξής:
- «1. Τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι είναι όσοι, βάσει νομίμου διορισμού, υπηρετούν σε δημόσια υπηρεσία με σχέση δημοσίου δικαίου διεπόμενη από το διοικητικό δίκαιο με σκοπό την παροχή εμπίσθων υπηρεσιών σε μόνιμη βάση.
2. Σε κάθε περίπτωση, η άσκηση καθηκόντων που συνεπάγονται άμεση ή έμμεση συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας ή στη διαφύλαξη των γενικών συμφερόντων του κράτους και των δημοσίων υπηρεσιών επιφυλάσσεται αποκλειστικώς στο δημοσίους υπαλλήλους, υπό τους όρους που θέτει ο εκτελεστικός νόμος έκαστης δημόσιας υπηρεσίας.»
- 14 Το άρθρο 12 του νόμου 7/2007 ορίζει τους μετακλητούς υπαλλήλους ως εξής:
- «1. Έχει την ιδιότητα του μετακλητού υπαλλήλου κάθε πρόσωπο που, βάσει διορισμού και χωρίς να τελεί σε καθεστώς μονιμότητας, ασκεί αποκλειστικώς καθήκοντα που χαρακτηρίζονται ρητώς ως εμπιστοσύνης ή παροχής ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, ενώ οι αποδοχές του βαρύνουν τις πιστώσεις του προϋπολογισμού που έχουν εγγραφεί για τον σκοπό αυτό.
2. Οι νόμοι οι οποίοι αφορούν το καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων και εκδίδονται κατ' εφαρμογήν του παρόντος βασικού καθεστώτος καθορίζουν τα όργανα διοικήσεως των δημοσίων υπηρεσιών που δύνανται να διαθέτουν τέτοιου είδους προσωπικό. Ο ανώτατος αριθμός των υπαλλήλων αυτών καθορίζεται από τα αντίστοιχα όργανα διοικήσεως. Ο ως άνω αριθμός καθώς και οι όροι μισθοδοσίας δημοσιοποιούνται.
3. Ο διορισμός και η παύση γίνονται ελεύθερα. Η παύση επέρχεται, σε κάθε περίπτωση, όταν παύεται το δημόσιο όργανο στο οποίο παρέχονται υπηρεσίες εμπιστοσύνης ή συμβουλευτικής υποστηρίξεως.

4. Η ιδιότητα του μετακλητού υπαλλήλου δεν δύναται να αποτελέσει τυπικό προσόν για τους σκοπούς της προσβάσεως στο δημοσιοϋπαλληλικό σώμα ή της εσωτερικής προαγωγής. [...]
5. Το γενικό καθεστώς των τακτικών δημοσίων υπαλλήλων ισχύει για τους μετακλητούς υπαλλήλους στο μέτρο που συνάδει προς τη φύση του καθεστώτος τους.»
- 15 Κατά το άρθρο 22 του νόμου 7/2007, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο III του εν λόγω νόμου το οποίο αφορά το καθεστώς των αποδοχών των υπαλλήλων του Δημοσίου, οι αποδοχές των τακτικών δημοσίων υπαλλήλων περιλαμβάνουν βασικές και συμπληρωματικές αποδοχές.
- 16 Το άρθρο 23 του νόμου 7/2007 ορίζει τα εξής:
- «Οι βασικές αποδοχές, που καθορίζονται από τον νόμο περί δημοσίων οικονομικών, συνίστανται αποκλειστικώς στα ακόλουθα:
- a) στις αποδοχές που προβλέπονται για την κάθε υποκατηγορία ή την κάθε κατηγορία επαγγελματικής κατατάξεως, εφόσον δεν υπάρχει υποκατηγορία·
- b) στα επιδόματα τριετίας, που συνίστανται σε πάγιο ποσό το οποίο καθορίζεται ειδικά για την κάθε υποκατηγορία ή την κάθε κατηγορία επαγγελματικής κατατάξεως, εφόσον δεν υπάρχει υποκατηγορία, ανά τριετία υπηρεσίας.»
- 17 Το άρθρο 25 του νόμου 7/2007 προβλέπει, σε σχέση με τις αποδοχές των αναπληρωτών υπαλλήλων, τα ακόλουθα:
- «1. Οι αναπληρωτές υπάλληλοι λαμβάνουν τις βασικές αποδοχές και τα επιδόματα του δεκάτου τρίτου και του δεκάτου τετάρτου μισθού τα οποία αντιστοιχούν στην οικεία υποκατηγορία ή στην οικεία κατηγορία επαγγελματικής κατατάξεως, εφόσον δεν υπάρχει υποκατηγορία. Λαμβάνουν επίσης τις προβλεπόμενες στο άρθρο 24, στοιχεία b), c) και d), συμπληρωματικές αποδοχές, καθώς και τις αποδοχές εκείνες που αντιστοιχούν στον εισαγωγικό βαθμό του σώματος ή του κλιμακίου διορισμού τους.
2. Αναγνωρίζονται οι τριετίες αρχαιότητας που αναλογούν στον πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος βασικού καθεστώτος χρόνο υπηρεσίας, παράγουν δε αποτελέσματα επί των αποδοχών μόνον από της ενάρξεως ισχύος του καθεστώτος αυτού.»
- 18 Το άρθρο 26 του νόμου 2/2012, περί του κρατικού προϋπολογισμού του 2012 (*Ley 2/2012 de Presupuestos Generales del Estado para el año 2012*), της 29ης Ιουνίου 2012 (*BOE* αριθ. 156, της 30ής Ιουνίου 2012, σ. 46432), προβλέπει, στην παράγραφο του 4, τα εξής:
- «Οι μετακλητοί υπάλληλοι λαμβάνουν τις αποδοχές και τα επιδόματα δέκατου τρίτου και δεκάτου τετάρτου μισθού που αντιστοιχούν στην κατηγορία ή στην υποκατηγορία επαγγελματικής κατατάξεως προς την οποία εξομοιώνει τα καθήκοντά τους το Υπουργείο Οικονομικών και Δημόσιας Διοίκησης καθώς και τις συμπληρωματικές αποδοχές της θέσεως εργασίας μετακλητού υπαλλήλου την οποία κατέχουν [...]
- Οι τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι οι οποίοι, ως κανονικά υπηρετούντες ή ως αποσπασμένοι, κατέχουν θέσεις μετακλητού υπαλλήλου λαμβάνουν τις βασικές αποδοχές της κατηγορίας ή υποκατηγορίας καθηκόντων στην οποία ανήκουν, περιλαμβανομένων, όπου αρμόζει, των επιδομάτων τριετίας, καθώς και τις συμπληρωματικές αποδοχές της θέσεως την οποία κατέχουν.»

19 Ο νόμος 30/1984, περί των μέτρων για τη μεταρρύθμιση του καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων (Ley 30/1984 de Medidas para la Reforma de la Función Pública), της 2ας Αυγούστου 1984 (BOE αριθ. 185, της 3ης Αυγούστου 1984, σ. 22629, στο εξής: νόμος 30/1984), περιλαμβάνει το άρθρο 20, που φέρει τον τίτλο «Πλήρωση θέσεων εργασίας». Στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού ορίζονται τα εξής:

«2. Η Κυβέρνηση και, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τα Υπουργικά Συμβούλια των Αυτόνομων Κοινοτήτων και τα συμβούλια διοικήσεως των ΟΤΑ καθορίζουν τον αριθμό των θέσεων μετακλητών υπαλλήλων, καθώς και τα χαρακτηριστικά τους και τις αντιστοιχούσες στις θέσεις αυτές αποδοχές, εντός των ορίων των πιστώσεων του προϋπολογισμού που έχουν εγγραφεί για τον σκοπό αυτό.

Οι μετακλητοί υπάλληλοι ασκούν μόνον καθήκοντα που χαρακτηρίζονται ρητώς ως εμπιστοσύνης ή παροχής ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών· ο διορισμός και η παύση τους γίνονται ελεύθερα και αποτελούν αποκλειστικώς αρμοδιότητα των Υπουργών και των Υφυπουργών και, ενδεχομένως, των μελών των Υπουργικών Συμβουλίων των Αυτόνομων Κοινοτήτων και των Δημάρχων και των Προέδρων των Επαρχιακών Συμβουλίων. Οι μετακλητοί υπάλληλοι παύονται αυτοδικαίως άπαξ και παυθεί το δημόσιο όργανο στο οποίο παρέχουν υπηρεσίες εμπιστοσύνης ή συμβουλευτικής υποστηρίξεως.

3. Η υπηρεσία σε θέση εργασίας μετακλητού υπαλλήλου ουδόλως μπορεί να αποτελέσει τυπικό προσόν για τους σκοπούς της προσβάσεως στο δημοσιοϋπαλληλικό σώμα ή της εσωτερικής προαγωγής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

20 Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υπηρετεί από 1ης Μαρτίου 1996 στο Consejo de Estado ως μετακλητή υπάλληλος, ασκώντας καθήκοντα προϊσταμένης της Γραμματείας ενός μόνιμου Συμβούλου της Επικρατείας.

21 Κατά το διάστημα από τις 4 Ιουλίου 1980 έως την 1η Μαρτίου 1996, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης επίσης υπηρέτησε ως μετακλητή υπάλληλος στο Tribunal Constitucional (Συνταγματικό Δικαστήριο) και στο Consejo Económico y Social (Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο).

22 Στις 25 Ιανουαρίου 2012, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υπέβαλε ενώπιον του Consejo de Estado αίτημα προκειμένου, αφενός, να της αναγνωριστεί το δικαίωμα λήψεως του επιδόματος τριετίας για τον χρόνο υπηρεσίας της στις διάφορες δημόσιες υπηρεσίες από το 1980 και μετά και, αφετέρου, να της καταβληθεί το ποσό που αντιστοιχούσε στο επίδομα αυτό για τα τέσσερα τελευταία έτη.

23 Με απόφαση της 24ης Ιουλίου 2012, ο Πρόεδρος του Consejo de Estado απέρριψε την αίτηση αυτή.

24 Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης άσκησε ως εκ τούτου προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως αυτής, για τον λόγο ότι δεν συμβιβαζόταν προς το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, προς τη ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαisiού.

25 Το ως άνω δικαστήριο επισημαίνει ότι ο νόμος 7/2007 δεν προβλέπει χορήγηση τέτοιων επιδομάτων προϋπηρεσίας στους μετακλητούς υπαλλήλους, σε αντίθεση με τα όσα προβλέπει για τους τακτικούς ή τους αναπληρωτές δημοσίους υπαλλήλους. Δυνάμει του νόμου 2/2012, ο αποσπασμένος τακτικός δημόσιος υπάλληλος ο οποίος έχει τοποθετηθεί σε θέση μετακλητού υπαλλήλου λαμβάνει τις αποδοχές της δημοσιοϋπαλληλικής κατηγορίας από την οποία προέρχεται, περιλαμβανομένων των επιδομάτων τριετίας.

- 26 Από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι, κατά τη νομολογία του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου) σχετικά με τους μετακλητούς υπαλλήλους, τέτοιες θέσεις έχουν εξαιρετικό χαρακτήρα και αφορούν μόνο καθήκοντα «εμπιστοσύνης ή παροχής ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών». Συνεπώς, το ως άνω δικαστήριο εκτιμά ότι η εργασία των υπαλλήλων αυτών δεν μπορεί να ανάγεται στα συνήθη δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για την παροχή υπηρεσιών προς τη Διοίκηση ή για τη θέσπιση πράξεων που αφορούν αποκλειστικώς τη διοικητική οργάνωση. Τα καθήκοντα αυτά, λόγω της άμεσης σχέσεώς τους με τις συνταγματικές αρχές της διοικητικής αντικειμενικότητας και αποτελεσματικότητας, πρέπει να ασκούνται αποκλειστικώς από τους υπαλλήλους του Δημοσίου που έχουν επιλεγεί βάσει των αρχών της ισότητας και της εκτιμήσεως των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων.
- 27 Δεδομένης της νομολογίας αυτής, αλλά και της ιδιαίτερης σχέσεως που συνδέει τη Διοίκηση με τους μετακλητούς υπαλλήλους και η οποία στηρίζεται στην παροχή ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών και στην εμπιστοσύνη, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, αφενός, αν οι υπάλληλοι αυτοί δύναται να συγκριθούν με τους εργαζομένους αορίστου χρόνου κατά την έννοια της ρήτρας 3 της συμφωνίας-πλαisiού. Αφετέρου, διερωτάται ως προς το αν η χρήση μετακλητών υπαλλήλων θα έπρεπε να περιορίζεται στις περιπτώσεις στις οποίες η ανάγκη για τέτοιου είδους προσωπικό είναι προδήλως δικαιολογημένη, προς αποφυγή οποιασδήποτε καταχρήσεως και προκειμένου να καθοριστούν αποδοχές οι οποίες δεν τελούν σε δυσαναλογία προς εκείνες που προβλέπονται για τους λοιπούς υπαλλήλους του Δημοσίου Τομέα, τα καθήκοντα των οποίων έχουν παρόμοιο επαγγελματικό περιεχόμενο.
- 28 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Tribunal Supremo αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Εμπίπτουν στον ορισμό του “εργαζομένου ορισμένου χρόνου” που περιέχεται στη ρήτρα 3, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού [...] οι μετακλητοί υπάλληλοι, όπως το καθεστώς αυτών ρυθμίζεται επί του παρόντος στο άρθρο 12 του [νόμου 7/2007] και ρυθμιζόταν παλαιότερα στο άρθρο 20, παράγραφος 2, του [νόμου 30/1984];
- 2) Έχει εφαρμογή στους εν λόγω μετακλητούς υπαλλήλους η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων της ρήτρας 4, σημείο 4, της ως άνω συμφωνίας-πλαisiού [...] για τους σκοπούς της αναγνωρίσεως και χορηγήσεως σε αυτούς των αποδοχών που λόγω αρχαιότητας καταβάλλονται στους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους, τους συμβασιούχους υπαλλήλους αορίστου χρόνου, τους [αναπληρωτές] δημοσίους υπαλλήλους και τους συμβασιούχους υπαλλήλους ορισμένου χρόνου;
- 3) Μπορεί να ενταχθεί στους αντικειμενικούς λόγους τους οποίους επικαλείται η εν λόγω ρήτρα 4, προκειμένου να δικαιολογηθεί διαφορετική μεταχείριση, το καθεστώς ελεύθερου διορισμού και πάυσεως, το οποίο βασίζεται σε λόγους εμπιστοσύνης και εφαρμόζεται στους ως άνω μετακλητούς υπαλλήλους κατά τους δύο νόμους που αναφέρθηκαν ανωτέρω;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 29 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν η κατά τη ρήτρα 3, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού έννοια του «εργαζομένου ορισμένου χρόνου» πρέπει να ερμηνευθεί ως έχουσα εφαρμογή σε εργαζόμενο όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης.
- 30 Όπως προκύπτει από αυτό καθαυτό το γράμμα της ρήτρας 2, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού, το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας-πλαisiού ορίζεται κατά τρόπο ευρύ, εφόσον αφορά γενικώς τους «εργαζομένους ορισμένου χρόνου που έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας όπως αυτές

καθορίζονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή την πρακτική σε κάθε κράτος μέλος» (βλ. αποφάσεις Αδενέλερ κ.λπ., C-212/04, EU:C:2006:443, σκέψη 56, καθώς και Fiamingo κ.λπ., C-362/13, C-363/13 και C-407/13, EU:C:2014:2044, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 31 Επιπλέον, ο ορισμός της έννοιας των «εργαζομένων ορισμένου χρόνου» κατά τη συμφωνία-πλαίσιο, που διαλαμβάνεται στη ρήτρα 3, σημείο 1, της συμφωνίας αυτής, καταλαμβάνει το σύνολο των εργαζομένων, χωρίς να κάνει διάκριση ανάλογα με τον δημόσιο ή ιδιωτικό χαρακτήρα του εργοδότη με τον οποίο συνδέονται και ανεξαρτήτως του νομικού χαρακτηρισμού της συμβάσεώς τους στο εσωτερικό δίκαιο (απόφαση Fiamingo κ.λπ., C-362/13, C-363/13 και C-407/13, EU:C:2014:2044, σκέψη 29 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 32 Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας των αρχών της ίσης μεταχείρισεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων, οι οποίες αποτελούν γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι προβλεπόμενες από την οδηγία 1999/70 και τη συμφωνία-πλαίσιο διατάξεις για την εγγύηση, υπέρ των εργαζομένων ορισμένου χρόνου, των ίδιων πλεονεκτημάτων με εκείνα των αντίστοιχων εργαζομένων αορίστου χρόνου, εκτός αν η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους, έχουν γενική εφαρμογή, καθόσον αποτελούν ιδιαίτερης σημασίας κανόνες του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης, από τους οποίους πρέπει να ωφελείται κάθε εργαζόμενος αφού αποτελούν τις ελάχιστες προστατευτικές προδιαγραφές (απόφαση Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψη 27).
- 33 Κατά συνέπεια, η οδηγία 1999/70 και η συμφωνία-πλαίσιο εφαρμόζονται στο σύνολο των εργαζομένων που παρέχουν αμειβόμενες υπηρεσίες στο πλαίσιο σχέσεως εργασίας ορισμένου χρόνου (αποφάσεις Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψη 28, καθώς και Fiamingo κ.λπ., C-362/13, C-363/13 και C-407/13, EU:C:2014:2044, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Επισημαίνεται ότι το γεγονός και μόνον ότι ένας εργαζόμενος χαρακτηρίζεται ως μετακλητός δυνάμει του εθνικού δικαίου ή ότι η σύμβαση εργασίας του παρουσιάζει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως είναι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ο προσωρινός χαρακτήρας, ο ελεύθερος διορισμός ή παύση ή και το ότι ο εργαζόμενος αυτός λογίζεται ότι ασκεί καθήκοντα εμπιστοσύνης ή παροχής ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, δεν ασκεί επιρροή συναφώς, διότι άλλως θα θιγόταν η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 1999/70 και της συμφωνίας-πλαισίου καθώς και η ομοιόμορφη εφαρμογή τους στα κράτη μέλη, αφού αυτά θα μπορούσαν να αποκλείσουν κατά το δοκούν ορισμένες κατηγορίες προσώπων από την προστασία που παρέχουν οι ως άνω μηχανισμοί της Ένωσης (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψη 29).
- 35 Από το γράμμα της ρήτρας 3, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου προκύπτει ότι μια σύμβαση ή σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι η λήξη της εν λόγω συμβάσεως ή σχέσεως εργασίας «καθορίζεται από αντικειμενικούς όρους, όπως παρέλευση συγκεκριμένης ημερομηνίας, η ολοκλήρωση συγκεκριμένου έργου ή πραγματοποίηση συγκεκριμένου γεγονότος». Έτσι, σύμβαση ή σχέση εργασίας, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία λήγει αυτοδικαίως άπαξ και παυθεί το δημόσιο όργανο στο οποίο ο εργαζόμενος αυτός παρέχει υπηρεσίες, πρέπει να θεωρείται ότι έχει ορισμένη χρονική διάρκεια η λήξη της οποίας καθορίζεται από την «πραγματοποίηση συγκεκριμένου γεγονότος», κατά την έννοια της εν λόγω ρήτρας 3, σημείο 1.
- 36 Κατά συνέπεια, ο εργαζόμενος ο οποίος τελεί σε μια τέτοια κατάσταση εμπίπτει στη ρήτρα 3, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου.
- 37 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η κατά τη ρήτρα 3, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου έννοια του «εργαζομένου ορισμένου χρόνου» πρέπει να ερμηνευθεί ως έχουσα εφαρμογή σε εργαζόμενο όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

- 38 Με το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα, που πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν η ρήτρα 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους, αποκλείει τους μετακλητούς υπαλλήλους από το δικαίωμα να λαμβάνουν τα επιδόματα τριετίας τα οποία χορηγούνται, ιδίως, στους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους.
- 39 Με τα ερωτήματα αυτά, όπως προκύπτει από το γράμμα τους, δεν επιδιώκεται ερμηνεία της ρήτρας 5 της συμφωνίας-πλαisiού, η οποία αποσκοπεί ειδικώς στην αποτροπή των καταχρήσεων που μπορούν να προκύψουν από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου (απόφαση *Deutsche Lufthansa*, C-109/09, EU:C:2011:129, σκέψη 32).
- 40 Στη ρήτρα 1, στοιχείο α', της συμφωνίας-πλαisiού προβλέπεται ότι στους σκοπούς της συγκαταλέγεται η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ορισμένου χρόνου με τη διασφάλιση της εφαρμογής της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Ομοίως, η συμφωνία-πλαίσιο, όπως διευκρινίζεται στο τρίτο εδάφιο του προοιμίου της, «αναδεικνύει τη βούληση των κοινωνικών εταίρων να θεσπίσουν ένα γενικό πλαίσιο για τη διασφάλιση της ίσης μεταχειρίσεως των εργαζομένων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, προστατεύοντάς τους από τις διακρίσεις». Η αιτιολογική σκέψη 14 της οδηγίας 1999/70 επισημαίνει συναφώς ότι σκοπός της ως άνω συμφωνίας-πλαisiού είναι, μεταξύ άλλων, η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ορισμένου χρόνου διά του καθορισμού ελάχιστων προδιαγραφών που θα διασφαλίζουν την εφαρμογή της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων (βλ. αποφάσεις *Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres*, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 47, και *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, σκέψη 22, καθώς και διατάξεις *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 29, και *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 34).
- 41 Η συμφωνία-πλαίσιο, και ιδίως η ρήτρα της 4, αποσκοπεί στην εφαρμογή της εν λόγω αρχής στους εργαζομένους με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου προκειμένου να εμποδίσει να χρησιμοποιηθεί μια τέτοια σχέση εργασίας από τους εργοδότες για να στερήσει από τους εργαζομένους αυτούς τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στους εργαζομένους με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου (αποφάσεις *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψη 37· *Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres*, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 48, και *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, σκέψη 23, καθώς και διατάξεις *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 30, και *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 35).
- 42 Λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της συμφωνίας-πλαisiού που υπομνήσθηκαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις της ανά χείρας αποφάσεως, η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαisiού πρέπει να νοηθεί ως έκφραση μιας αρχής του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης η οποία δεν πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς (βλ. αποφάσεις *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψη 38· *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, σκέψη 114· *Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres*, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 49, και *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, σκέψη 24, καθώς και διατάξεις *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 31, και *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 36).
- 43 Σε ό,τι αφορά τα επιδόματα τριετίας, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τα επιδόματα αυτά, τα οποία χορηγούνταν βάσει του ισπανικού δικαίου αποκλειστικώς στο μόνιμο προσωπικό των υπηρεσιών υγείας, το οποίο εργαζόταν ως προσωπικό αορίστου χρόνου, κατ' αποκλεισμό του έκτακτου προσωπικού, καθώς και στους καθηγητές που υπηρετούσαν ως τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι μιας Αυτόνομης Κοινότητας, κατ' αποκλεισμό των καθηγητών που υπηρετούσαν ως αναπληρωτές υπάλληλοι, και στους λέκτορες αορίστου χρόνου τους οποίους απασχολούσε μια Αυτόνομη Κοινότητα, κατ' αποκλεισμό των λεκτόρων ορισμένου χρόνου, εμπίπτουν στην έννοια των «συνθηκών απασχόλησης» η οποία προβλέπεται στη ρήτρα 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψεις 47 και 48, καθώς και

Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψεις 50 έως 58, καθώς και διατάξεις Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψεις 32 έως 34, και Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 37).

- 44 Από τη δε νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, σε ό,τι αφορά τα επιδόματα τριετίας, όπως τα επίδικα στην κύρια δίκη, που αποτελούν συνθήκες απασχόλησης κατά την έννοια της ρήτρας 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού, οι εργαζόμενοι ορισμένου χρόνου δεν πρέπει να τυγχάνουν, χωρίς τούτο να δικαιολογείται αντικειμενικώς, δυσμενέστερης αντιμετώπισεως απ' ό,τι οι εργαζόμενοι αορίστου χρόνου οι οποίοι τελούν σε παρόμοια κατάσταση (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψεις 42 και 47· Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, σκέψη 126, καθώς και Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 53).
- 45 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι ο «αντίστοιχος εργαζόμενος αορίστου χρόνου» ορίζεται στη ρήτρα 3, σημείο 2, της συμφωνίας-πλαisiού ως ο «εργαζόμενος που έχει σύμβαση ή σχέση εργασίας αορίστου χρόνου στην ίδια επιχείρηση, και απασχολείται στην ίδια ή παρόμοια εργασία/απασχόληση, λαμβανομένων υπόψη των προσόντων ή των δεξιοτήτων».
- 46 Προκειμένου να εκτιμηθεί αν οι εργαζόμενοι παρέχουν την ίδια ή παρόμοια εργασία, κατά την έννοια της συμφωνίας-πλαisiού, πρέπει, κατά τις ρήτρες 3, σημείο 2, και 4, σημείο 1, της εν λόγω συμφωνίας, να ληφθεί υπόψη ένα σύνολο παραγόντων, όπως η φύση της εργασίας τους, τα προσόντα και δεξιότητές τους, η κατάρτιση και οι συνθήκες εργασίας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, σκέψη 66, καθώς και διατάξεις Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 37, και Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 43).
- 47 Εν προκειμένω, η Ισπανική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι οι μετακλητοί υπάλληλοι συνιστούν επαγγελματική κατηγορία διαφορετική από τις λοιπές κατηγορίες υπαλλήλων του Δημοσίου που προβλέπονται στο ισπανικό δίκαιο, από απόψεως τόσο των εργασιακών τους σχέσεων, των καθηκόντων ή των υπηρεσιών που εκπληρώνουν όσο των κριτηρίων επιλογής τους ή και του καθεστώτος των αποδοχών τους. Έτσι, κατά την ως άνω Κυβέρνηση, οι διαφορές ως προς τη μεταχείριση των μετακλητών υπαλλήλων σε σχέση με τους λοιπούς υπαλλήλους του Ισπανικού Δημοσίου δεν περιορίζονται μόνο στο επίδικο στην κύρια δίκη επίδομα προϋπηρεσίας.
- 48 Εξάλλου, η εν λόγω κυβέρνηση τονίζει ότι, σε αντίθεση με τους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους οι οποίοι επιλέγονται, κατά το εθνικό δίκαιο, βάσει διαδικασιών που εγγυώνται την τήρηση των συνταγματικών αρχών της ισότητας και της εκτιμήσεως των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων, οι μετακλητοί υπάλληλοι διορίζονται ελεύθερα προκειμένου να εκπληρώσουν ιδιαίτερα μη μόνιμα καθήκοντα εμπιστοσύνης και παροχής ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών. Η παύση τους είναι επίσης ελεύθερη και επέρχεται αυτοδικαίως άπαξ και παυθεί το δημόσιο όργανο στο οποίο παρέχονται οι εν λόγω υπηρεσίες. Κατά την ως άνω κυβέρνηση, το σύστημα αυτό διορισμού και παύσεως δικαιολογείται από την ιδιαίτερη φύση του επαγγελματικού αντικειμένου των μετακλητών υπαλλήλων, το οποίο βασίζεται στην ύπαρξη εμπιστοσύνης στο πλαίσιο θέσεως με χαρακτηρισμό πολιτικό ή παρόμοιο.
- 49 Πλην όμως, όπως φαίνεται να προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το επαγγελματικό αντικείμενο της προσφεύγουσας της κύριας δίκης δεν συνίσταται στην άσκηση ιδιαίτερων καθηκόντων συνδεδεμένων με το δημόσιο όργανο, αλλ' αφορά μάλλον την εκπλήρωση υποστηρικτικών καθηκόντων σχετικών με διοικητικής φύσεως δραστηριότητες.
- 50 Εν πάση περιπτώσει, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται, υπ' αυτές τις συνθήκες, να διαπιστώσει αν, σε ό,τι αφορά τη χορήγηση των επίδικων στην κύρια δίκη επιδομάτων τριετίας, οι τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι τελούν σε παρόμοια κατάσταση με τους μετακλητούς υπαλλήλους, ως προς τους οποίους προβάλλεται η ύπαρξη διαφορετικής μεταχείρισεως όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησεως (βλ., υπ'

αυτήν την έννοια, απόφαση Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, σκέψη 67, καθώς και διατάξεις Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 39, και Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 44).

- 51 Αν το εν λόγω δικαστήριο διαπιστώσει ότι τα καθήκοντα που ασκούνται από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης υπό την ιδιότητα της μετακλητής υπαλλήλου του Consejo de Estado δεν είναι τα ίδια ή αντίστοιχα προς εκείνα που ασκούνται από τακτικό δημόσιο υπάλληλο στο πλαίσιο της ίδιας αρχής ή άλλων δημοσίων φορέων στους οποίους η εν λόγω προσφεύγουσα εργάστηκε κατά το παρελθόν υπό την ίδια ιδιότητα, τούτο θα σημαίνει ότι η προσφεύγουσα της κύριας δίκης δεν τελεί σε κατάσταση παρόμοια προς εκείνη ενός τακτικού δημοσίου υπαλλήλου.
- 52 Αν, αντιθέτως, το ως άνω δικαστήριο εκτιμήσει ότι η προσφεύγουσα της κύριας δίκης εργάστηκε, υπό την ιδιότητα της μετακλητής υπαλλήλου, στο ίδιο ή σε αντίστοιχο επαγγελματικό αντικείμενο προς εκείνο ενός τακτικού δημοσίου υπαλλήλου που υπηρετεί στο Consejo de Estado ή σε άλλο παρόμοιο όργανο, φαίνεται ότι το μόνο στοιχείο που θα μπορούσε να διαφοροποιήσει την κατάστασή της από εκείνη ενός τακτικού δημοσίου υπαλλήλου θα ήταν ο προσωρινός χαρακτήρας της σχέσεως εργασίας της όταν πραγματοποιούσε τις περιόδους υπηρεσίας ως μετακλητή υπάλληλος.
- 53 Σε μια τέτοια περίπτωση, η ως άνω προσφεύγουσα θα τελούσε σε κατάσταση παρόμοια προς εκείνη του εν λόγω τακτικού δημοσίου υπαλλήλου και θα έπρεπε να εξακριβωθεί αν υπάρχει αντικειμενικός λόγος που να δικαιολογεί τη διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ των δύο αυτών εργαζομένων η οποία εν προκειμένω προκύπτει από την άρνηση χορηγήσεως επιδομάτων τριετίας για την εν λόγω περίοδο υπηρεσίας της προσφεύγουσας της κύριας δίκης.
- 54 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο όρος «αντικειμενικοί λόγοι», που περιλαμβάνεται στη ρήτρα 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού, πρέπει να νοείται υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει να δικαιολογηθεί διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των εργαζομένων ορισμένου χρόνου και των εργαζομένων αορίστου χρόνου με το αιτιολογικό ότι η διαφορετική αυτή μεταχείριση προβλέπεται από γενικό και αφηρημένο εθνικό κανόνα δικαίου, όπως είναι ο νόμος ή η συλλογική σύμβαση (αποφάσεις Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψη 57, καθώς και Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 54, καθώς και διατάξεις Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 40, και Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 47).
- 55 Υπό το πρίσμα της εν λόγω εννοίας, η διαπιστούμενη άνιση μεταχείριση πρέπει να δικαιολογείται από την ύπαρξη σαφών και συγκεκριμένων στοιχείων που να χαρακτηρίζουν τον οικείο όρο απασχόλησης στο ειδικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται και βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων, προκειμένου να ελεγχθεί αν η άνιση αυτή μεταχείριση ανταποκρίνεται σε γνήσια ανάγκη, είναι κατάλληλη προς επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και είναι αναγκαία προς τούτο. Τα εν λόγω στοιχεία μπορούν να ανάγονται, μεταξύ άλλων, στην ιδιάζουσα φύση των καθηκόντων για την εκτέλεση των οποίων έχουν συναφθεί συμβάσεις ορισμένου χρόνου και στα εγγενή χαρακτηριστικά των καθηκόντων αυτών ή, ενδεχομένως, στην επιδίωξη θεμιτού σκοπού κοινωνικής πολιτικής εκ μέρους κράτους μέλους (βλ. αποφάσεις Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, σκέψεις 53 και 58, και Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 55, καθώς και διατάξεις Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 41, και Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 48).
- 56 Αντιθέτως, η επίκληση μόνο του προσωρινού χαρακτήρα της απασχολήσεως του προσωπικού της δημόσιας υπηρεσίας δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις αυτές και επομένως δεν δύναται να αποτελέσει αντικειμενικό λόγο κατά την έννοια της ρήτρας 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού (απόφαση Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 56, καθώς και διατάξεις Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 42, και Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 49).

- 57 Πράγματι, η διαφορά μεταχειρίσεως, όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησης, μεταξύ των εργαζομένων ορισμένου χρόνου και των εργαζομένων αορίστου χρόνου δεν μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει ενός κριτηρίου το οποίο, κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο, αφορά τη διάρκεια της απασχολήσεως. Η παραδοχή ότι ο προσωρινός χαρακτήρας και μόνο της σχέσεως εργασίας αρκεί προς δικαιολόγηση μιας τέτοιας διαφορετικής μεταχειρίσεως θα καθιστούσε άνευ περιεχομένου τους σκοπούς της οδηγίας 1999/70 και της συμφωνίας-πλαisiού. Αντί να βελτιώσει την ποιότητα της εργασίας ορισμένου χρόνου και να προαγάγει την ίση μεταχείριση την οποία επιδιώκουν τόσο η οδηγία 1999/70 όσο και η συμφωνία-πλαisiο, η προσφυγή στο κριτήριο αυτό θα σήμαινε διαιώνιση μιας καταστάσεως δυσμενούς για τους εργαζομένους ορισμένου χρόνου (βλ. αποφάσεις *Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres*, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 57, και *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, σκέψη 38, καθώς και διατάξεις *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, σκέψη 43, και *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, σκέψη 50).
- 58 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η επίδικη στην κύρια δίκη διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ των τακτικών δημοσίων υπαλλήλων και των μετακλητών υπαλλήλων δικαιολογείται λόγω της υπάρξεως τέτοιων αντικειμενικών λόγων. Συναφώς, τονίζει, πρώτον, ότι οι μετακλητοί υπάλληλοι διορίζονται για να εκπληρώσουν καθήκοντα με προσωρινό χαρακτήρα. Η ιδιάζουσα φύση των εργασιών και ο ειδικός χαρακτήρας του επαγγελματικού αντικειμένου των μετακλητών υπαλλήλων, που συνίστανται σε καθήκοντα εμπιστοσύνης ή παροχής ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, δεν μπορούν να εξομοιώνονται με καθήκοντα τα οποία περιλαμβάνουν εργασίες με διαρκή χαρακτήρα στο πλαίσιο της διοικητικής οργανώσεως. Η Ισπανική Κυβέρνηση επικαλείται, δεύτερον, το γεγονός ότι ο διορισμός και η παύση του μετακλητού προσωπικού είναι ελεύθερα, υπό την έννοια ότι ο εργοδότης δεν οφείλει συναφώς να τηρήσει διατυπώσεις. Τρίτον, οι θέσεις των μετακλητών υπαλλήλων έχουν χαρακτήρα εξαιρέσεως, τα δε πρόσωπα που απασχολούνται ως μετακλητοί υπάλληλοι κανονικά δεν υπηρετούν για μακρό χρονικό διάστημα. Τέλος, τέταρτον, εφόσον τα επίδικα στην κύρια δίκη επιδόματα τριετίας αποτελούν ανταμοιβή που χορηγείται στο προσωπικό το οποίο παραμένει συνεχώς στην υπηρεσία της Διοικήσεως ασκώντας στο πλαίσιο της καθήκοντα αμιγώς διοικητικής φύσεως, θα ήταν οξύμωρο να χορηγούνται τα επιδόματα αυτά στους μετακλητό προσωπικό το οποίο δεν πληροί τα χαρακτηριστικά αυτά.
- 59 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, αφενός, μολονότι είναι καταρχήν έργο του αιτούντος δικαστηρίου να εκτιμήσει αν τα επιχειρήματα αυτά συνιστούν αντικειμενικούς λόγους κατά την έννοια της ρήτρας 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπενθυμίζεται στις σκέψεις 54 έως 57 της παρούσας αποφάσεως, ο μη μόνιμος χαρακτήρας του μετακλητού προσωπικού ουδόλως θα μπορούσε να θεωρηθεί ως τέτοιος λόγος.
- 60 Αφετέρου, μολονότι ορισμένες διαφορές όσον αφορά τον διορισμό των τακτικών δημοσίων υπαλλήλων, τα προσόντα που απαιτούνται και τη φύση των καθηκόντων που τους ανατίθενται θα μπορούσαν, καταρχήν, να δικαιολογήσουν διαφορετική μεταχείριση έναντι των μετακλητών υπαλλήλων σε ό,τι αφορά τις συνθήκες απασχολήσεώς τους (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, σκέψη 78), στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν φαίνεται να συντρέχει τέτοια περίπτωση.
- 61 Ειδικότερα, από αυτό καθαυτό το γράμμα του άρθρου 26, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του νόμου 2/2012 προκύπτει ότι οι τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι οι οποίοι, ως κανονικά υπηρετούντες ή ως αποσπασμένοι, κατέχουν θέση μετακλητού υπαλλήλου λαμβάνουν τα επίδικα στην κύρια δίκη επιδόματα τριετίας. Το γεγονός ότι τέτοιοι τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι μπορούν να λάβουν τα επιδόματα αυτά ακόμη και κατά το διάστημα κατά το οποίο ασκούν τα καθήκοντα μετακλητών υπαλλήλων, αντικρούει το επιχειρήμα ότι η ιδιάζουσα φύση των καθηκόντων εμπιστοσύνης ή παροχής ειδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών με τα οποία είναι επιφορτισμένοι οι μετακλητοί υπάλληλοι διαφοροποιεί μεταξύ τους τα δύο αυτά είδη προσωπικού και δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση τους σε ό,τι αφορά τη χορήγηση των εν λόγω επιδομάτων.

- 62 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ρήτρα 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους, αποκλείει τους μετακλητούς υπαλλήλους από το δικαίωμα να λαμβάνουν επιδόματα τριετίας τα οποία χορηγούνται, ιδίως, στους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους, όταν, σε ό,τι αφορά τη χορήγηση του επιδόματος αυτού, οι δύο αυτές κατηγορίες εργαζομένων τελούν σε παρόμοιες καταστάσεις, πράγμα που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 63 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Η κατά τη ρήτρα 3, σημείο 1, της συναφθείσας στις 18 Μαρτίου 1999 συμφωνίας-πλαisiού για την εργασία ορισμένου χρόνου, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP, έννοια του «εργαζομένου ορισμένου χρόνου» πρέπει να ερμηνευθεί ως έχουσα εφαρμογή σε εργαζόμενο όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης.
- 2) Η ρήτρα 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού για την εργασία ορισμένου χρόνου πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους, αποκλείει τους μετακλητούς υπαλλήλους από το δικαίωμα να λαμβάνουν επιδόματα τριετίας τα οποία χορηγούνται, ιδίως, στους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους, όταν, σε ό,τι αφορά τη χορήγηση του επιδόματος αυτού, οι δύο αυτές κατηγορίες εργαζομένων τελούν σε παρόμοιες καταστάσεις, πράγμα που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)